

Les realitats de Riga

Amb uns vents que tallen, carreteres glaçades i un sol cruel, gener no deu ser la millor època per visitar Letònia. Aquest any, però, no és un mal moment per ser letó, i és que el petit Estat bàltic de 2 milions de ciutadans acaba d'assumir la presidència del Consell de Ministres de la Unió Europea, i el Govern està desbordat d'entusiasme.

La presidència s'alterna cada sis mesos, i per a països petits com Letònia és l'oportunitat de gaudir d'una atenció que poques vegades reben. Durant la seva època al capdavant, Letònia vol centrar les ments europees en tres prioritats: la competitivitat, el mercat únic digital i la política exterior. Això pot no semblar gaire rellevant, i és cert que la presidència ara té menys poder que abans que el Consell Europeu de caps de Govern anomenés un president permanent. No obstant això, val la pena parar atenció a Letònia, perquè té molt a dir sobre els dos desafiaments a què s'ha d'enfrontar Europa el 2015: com posar en marxa el creixement i què fer amb Rússia.

Les aventures econòmiques de Letònia durant l'última dècada fan que Espanya, Irlanda i Grècia semblin models d'austeritat. Després d'unir-se a la UE el 2004, els letons han gaudit d'una festa desenfrenada mentre els diners impulsaven un creixement anual de més del 10%; tot això, per acabar enfrontant-se a una rescaca descomunal quan es va desencadenar la crisi financera el 2008. Ignorant les recomanacions de l'FMI i altres de trencar la seva paritat amb l'euro i devaluar la moneda, els letons es van embarcar en un programa brutal de "devaluació interna", millorant la competitivitat a partir de retallar salaris i preus. Després de perdre l'accés als mercats de capital (i acceptar 10,5 mil milions de dòlars de rescat de l'FMI i la UE), el Govern va administrar una gran dosi d'austeritat equivalent al 17% del PIB durant quatre anys.

I van arribar temps difícils. La producció va caure en una quarta part entre 2007 i 2009 i la desocupació va arribar al 21%. Els letons van aprofitar les regles de lliure circulació de la UE per buscar feina a l'estranger: la població s'ha reduït en 200.000 persones des de 2005. Però

La turbulenta història de Letònia la situa en una bona posició per dirigir la UE.

Reproduït amb permís de

The
Economist

el creixement va tornar el 2010, sota un Govern reelegit, i darrerament Letònia ha pogut presumir d'una de les economies més vives d'Europa, gràcies, en part, a les grans exportacions. L'any passat, Valdis Dombrovskis, el primer ministre que va supervisar la recuperació, va ser recompensat amb un bon lloc de treball a la Comissió com a supervisor de l'euro.

Abans que s'unís a l'euro, l'any passat, Letònia va ser un personatge secundari dins de les guerres d'austeritat que es van desfermar a la zona de la moneda única entre 2010 i 2012. Els participants estaven disposats a reclutar Letònia a les seves respectives causes: segons els defensors de l'austeritat, com a prova que el dolor ara vol dir beneficis després; per als seus enemics, com una demostració de les agonies que suposen les retallades de pressupost. De vegades, perduda entre el foc creuat, apareixia la idea que l'experiència d'una economia petita i oberta no es pot transferir fàcilment a les més grans i més tancades.

En el passat, a Letònia, que encara és el quart membre més pobre de la UE, alguns s'han queixat de la paciència que s'ha tingut amb els països més rics que han estat rescatats. Avui proclamen que no tenen la mínima intenció d'utilitzar la seva presidència per allisonar els seus socis de la zona euro. La prioritat, en canvi, és tirar endavant un pla d'inversió paneuropeu proposat per la Comissió Europea. Però, com comentà Zanda Kalnina-Lukasevica, secretària d'Estat parlamentari per a assumptes relacionats amb la UE, Letònia estarà encantada de compartir la seva experiència "si algú hi està interessat".

Letònia podria ser més assertiva en matèria de política exterior. A finals de maig, Riga, la capital, serà l'amfitriona d'una cimera amb els sis països de l'Associació Oriental de la UE: Ucraïna, Bielorússia, Moldàvia, Geòrgia, Armènia i Azerbaidjan. Creada el 2009, estava destinada a acostar aquests sis països a la UE a través d'acords de lliure comerç, però resulta que els seus mètodes tecnocràtics van tenir conseqüències geopolítiques. A la cimera anterior, que va tenir lloc a Vínies a finals de 2013, l'aleshores president d'Ucraïna, Víktor Ianukóvitx, va desencadenar les protestes internes que van provocar la seva caiguda quan va rebutjar, sota la gran pressió de Rússia, un acord de lliure comerç amb la UE. A continuació hi va haver l'annexió russa de Crimea i la invasió de l'est d'Ucraïna.

Alguns europeus estan cansats dels aparentment interminables problemes dels seus veïns orientals, i alguns líders de la UE es replantegen el seu enfocament estratègic. Enmig d'aquest escepticisme, els letons, amb una experiència històrica d'ocupació, lluita i redempció dins la UE, tenen una gran simpatia pels països que se'n queden fora, i creuen que és feina seva aconseguir que no s'aturi l'interès. Podrien liberalitzar els règims de visat per a alguns països.

Un terç de la població de Letònia parla rus com a llengua materna, i al pic de les intrusions de Rússia a Ucraïna alguns patien per si el proper pas del Kremlin seria agitar una minoria tan gran. Fins ara hi ha hagut pocs senyals de problemes, tot i que l'any passat les autoritats letones van prohibir temporalment un canal de televisió rus que retransmetia "propaganda de guerra". Els temors de noves tensions entre els grups lingüístics de Letònia, encara que exagerats, podrien animar els polítics a tractar problemes d'integració que sovint han ignorat.

Seria una conseqüència positiva d'una guerra que ha inquietat profundament la regió. L'annexió de Crimea va portar records de l'ocupació soviètica dels estats bàltics el 1940. Avui, Letònia i els seus veïns gaudeixen de les garanties de seguretat de l'OTAN, la solidesa de l'adhesió a la UE i un seient a la taula de l'euro. Els esdeveniments a uns pocs centenars de quilòmetres al sud expliquen per què van lluitar tant per aconseguir-ho.

Traducció de Paula Arnas Antolin